

De hof der Türbe's van Murad II

Dit niet doorgronden van sommige zijner karaktertrekken kan echter geenszins afdoen aan onze gepaste bewondering voor het glansrijke Ottomaansche rijk, dat daar plotseling in de XIIIde eeuw als een wonderplant ontspruit aan den dorren bodem van Klein-Azië. Wij kunnen beseffen, hoe al wie zijn nabuur was, zich bedreigd gevoelde. Het Byzantijsche rijk, ten einde raad, zocht aansluiting bij het Westen, wilde overgaan tot een kerkelijke Unie van Grieksch-Orthodox met Rooms-Katholiek, op voorwaarde van dan door een

Westersche troepenmacht geholpen te worden tegen de Turken. Dit stuitte echter op het laatst nog af op het fanatieke optreden van de bevolking van Constantinopel. Als in November 1452 in de Hagia Sophia de mis volgens Rooms-Katholiek ritueel wordt bediend, in tegenwoordigheid van het Hof en alle hooge dignitarissen, maakt het volk groot misbaar onder de leuze „liever Turksch dan Paapsch”. En dan komt 1 April 1453 het Turksche leger al in het zicht; en zoo valt de stad van Constantijn!

Dan zien de kleine Frankische en Venetiaansche vorstendommen van Griekenland en de Ægeïsche eilanden het gevaar voor hun deur. En een tachtig jaar na den val van Constantinopel schrijft Giovanni IV, graaf van den Archipel — vanuit zijn slot op Naxos — zijn gedenkwaardigen oproep „aan Paus Paulus III, Keizer Karel V, Ferdinand, Roomsche Koning, Frans I van Frankrijk, en de overige Christelijke koningen en prinses”. Hij waarschuwt de vorsten, zich tegen de Turken te vereenigen, zoolang het daartoe nog tijd is; dat zij anders stuk voor stuk zullen worden veroverd, zooals het alle tegenstanders tot nu toe was gegaan. En morgen aan den dag zal hij zelf er het eerst aan toe zijn. Maar zijn aandoenlijke smeekbede vond geen gehoor. Europa moet wel danig op zichzelf geconcentreerd zijn geweest, om het dreigend gevaar niet in te zien. Al eenige jaren eerder toch —